

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania [...] Bank [...] S.A. we W.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we W.
z udziałem zainteresowanych: E. C., M. P. i P. P.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 kwietnia 2019 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 4 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

**oddala zażalenie i zasądza od odwołującego się na rzecz
pozwanego organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści)
zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny [...] Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 4 stycznia 2018 r. odrzucił jako przedmiotowo niedopuszczalną skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się [...] Bank [...] S.A. we W. od wyroku tego Sądu z dnia 9 sierpnia 2017 r. oraz oddalił jej wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że zasady dopuszczalności skargi kasacyjnej jako

nadzwyczajnego środka zaskarżenia reguluje art. 398² § 1 k.p.c., który stanowi, że w sprawach zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. W przedmiotowej sprawie płatnik składek wniósł odwołanie od decyzji organu rentowego wskazujących, że podstawa wymiaru i składka na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu wykonywania przez ubezpieczonych pracy na podstawie umów zlecenia u płatnika wynosiła „0”. Oznaczało to, że istota sporu w sprawie sprowadzała się do zweryfikowania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych w okresie wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia, którzy zostali mieli status ubezpieczonych pracowników na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Dlatego przedmiotem zaskarżenia była tylko wysokość należnych składek od zwiększonych podstaw wymiaru na ubezpieczenia opisane w zaskarżonych decyzjach, ale ze względu na wysokość należnych składek w kwocie niższej niż 10.000 zł skarga kasacyjna nie była dopuszczalna.

W zażaleniu strona odwołująca się zaskarżyła postanowienie w całości, zarzucając naruszenie: 1/ art. 398² § 1 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy została ona złożona w sprawach, w których skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia; 2/ art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez jego zastosowanie, pomimo braku okoliczności uzasadniających odrzucenie skargi kasacyjnej. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nieuzasadnione zażalenie podlegało oddaleniu. W spornej kwestii w orzecznictwie Sądu Najwyższego istotnie występowała rozbieżność orzecznictwa. Z jednej strony przyjmowano, że sprawa „o składki na ubezpieczenie zdrowotne”, w której organ rentowy ustalił „zerową” podstawę wymiaru składek na takie ubezpieczenie, a w konsekwencji „zerową” wysokość składki osoby zainteresowanej, która nie podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej w okolicznościach, o których stanowi art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), jest w istocie sprawą o podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 lutego 2013 r., II UZ 129/12, LEX nr 1427732; z dnia 14 maja 2013 r., II UZ 19/13, LEX nr 1427734; z dnia 14 maja 2013 r., II UZ 17/13, LEX nr 1427733; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 20/13, LEX nr 1555546; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 21/13, LEX nr 1619028; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 22/13, LEX nr 1619029 i z dnia 6 czerwca 2013 r., II UZ 39/13, LEX nr 1331303).

Sąd Najwyższy zajmował także przeciwne stanowisko, że sprawa z odwołania od decyzji organu rentowego, w której ustalono „zerową” podstawę i „zerowy” wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na niepodleganie zainteresowanej ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią, na podstawie których zainteresowana wykonywała w istocie rzeczy pracę na rzecz swojego pracodawcy, nie jest sprawą o objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, dlatego dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 lutego 2017 r., II UZ 76/16, LEX nr 2242372; z dnia 14 września 2017 r., II UZ 47/17 oraz z dnia 5 października 2017 r., II UZ 58/17, dotychczas niepublikowanych, a także z dnia 12 października 2017 r., II UZ 60/17, LEX nr 2382426).

Te rozbieżności zostały rozstrzygnięte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., III UZP 9/17 (LEX nr 2496256), z której wynika, że sprawy z odwołania od decyzji określającej „zerową” podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na niepodleganie

ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia, ponieważ ubezpieczeni podlegają tylko jednemu pracowniczemu tytułowi ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego, gdy świadczą takie usługi w istocie rzeczy na rzecz swojego pracodawcy (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej). W konsekwencji takie spory mają „składkową” majątkową naturę prawną w sprawach, w których dopuszczalność wnoszenia skarg kasacyjnych zależy od nie niższej niż dziesięć tysięcy złotych wartości przedmiotów zaskarżenia. W tej argumentacji, odwołanie od decyzji o zastosowaniu wymienionego przepisu (art. 8 ust. 2 ustawy systemowej) nie kreuje sporu o powstanie odrębnego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, ale dotyczy zwiększenia podstawy wymiaru należnych składek z jednego pracowniczego tytułu, któremu podlega pracownik z podstawowego pracowniczego zatrudnienia, choćby zawierał niemające odrębnego bytu prawnego umowy cywilnoprawne zlecenia lub o świadczenie usług z podmiotem trzecim (stroną odwołującą się). Akceptując stanowisko zawarte w tej uchwale, która została podjęta w jednej ze spraw z udziałem strony wnoszącej zażalenie, w którego treści nie zawarto nowych argumentów, do których nie odniósłby się skład powiększony najwyższej instancji sądowej, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁴ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c., orzekając o należnych pozwanemu organowi rentowemu kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym w zgodzie z art. 98 k.p.c.